

Länspensionärsrådet § 1-8

Tid: 2022-03-10, kl 13.00-15.10

Plats: Hasse på Sjökanterna, Jönköping

Närvarande: Håkan Sandgren (S), ordförande
Kjell Lindström, SPF, vice ordförande
Helena Stålhammar, (C)
Thomas Bäuml, (M)
Britt Johansson, SPF
Marie-Louise Stålbark, RPG
Conny Rapp, SKPF
Rose-Marie Nordeström, PRO
Brendan Holden, PRO

Ersättare:

Ragnhild Lorefors, SPF ers
Rolf Jonsson, SKPF ers
Marianne Alexandersson, PRO ers
Gun Andersson, PRO ers

Övriga:

Rachel De Basso, (S), ordförande för nämnden för
folkhälsa och sjukvård
Indira Olofsson, verksamhetschef Geriatriska kliniken
Lena Strand, nämndsekreterare

§ 1 **Öppnande**

Ordföranden hälsar alla välkomna till sammanträdet och upprop sker.

§ 2 **Fastställande av dagordning**

Dagordningen fastställs i enlighet med utskickat förslag med följande tillägg av ordförande: Medskick till budgetberedning.

§ 3 **Föregående protokoll**

Föregående protokoll anmäls och läggs till handlingarna.

§ 4 **Hur förebygger man ohälsa hos äldre?**

Rachel De Basso, ordförande i nämnd för Folkhälsa och sjukvård redogör för satsningar som gjorts under de senaste åren och för de som planeras.

Kjell Lindström tar upp ”Pensionärsorganisationernas 5 viktiga frågor” som kommer att förmedlas till partierna.

Förslag på åtgärder:

Sign

Länspensionärsrådet § 1-8

Tid: 2022-03-10, kl 13.00-15.10

Respektera att det finns personer i digitalt utanförskap
Rusta upp geriatriken på länets sjukhus
Fast vårdkontakt på vårdcentralen för alla som är över 80 år
Utökad samverkan mellan primärvården och
pensionärsorganisationerna
Införa reseersättning vid många, täta resor till andra sjukhus än
”hemsjukhuset”

Samt
Hembesök av fast vårdkontakt
Vaccinationprogram

§ 5 **Hur upptäcker och behandlas osteoporos - benskörhet?**

Indira Olofsson, verksamhetschef Geriatriska kliniken, redovisar
hur man upptäcker och behandlar benskörhet och besvarar frågor,
se presentation.

§ 6 **Rapport – Livet som 90-åring**

Kjell Lindström informerar om rapporten. Hittills har 218
intervjuats. Största problemet uppger man är digitaliseringen. 1 av
3 kan inte kontakta vården utan hjälp. Nästa frågeomgång
kommer att handla om transporter, ekonomi mm.

§ 7 **Övrig fråga**

Ordförande informerar om möjligheter inspel vid
budgetberedningen. Pensionärsorganisationerna föreslår ”Hembesök
av fast vårdkontakt” för utsedda åldersgrupper.

§ 8 **Avslutning**

Håkan Sandgren tackar och avslutar sammanträdet kl 15.10 .

Vid protokollet

Sign

Länspensionärsrådet § 1-8

Tid: 2022-03-10, kl 13.00-15.10

Lena Strand

Justeras

Håkan Sandgren
Ordförande

Kjell Lindström
Vice ordförande

Protokollet är justerat 2022 - - - och justeringen är tillkännagiven på
Region Jönköpings läns anslagstavla samma dag.

Sign

Ohälsa hos äldre

En summering om arbetet i Region Jönköpings län
för att förebygga ohälsa hos äldre

KOALITION FÖR REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Upplägg för presentation

- Först en kort sammanfattning på några budgetsatsningar 2020, 2021 och 2022...
- Sedan en djupdykning i några av satsningarna

Budget 2020:

- Patientkontraktet och fast vårdkontakt
- Omställning till nära vård – nya arbetssätt och digitalisering
- Screening av tjock- och ändtarmscancer
- Utökade standardiserade vårdförlopp
- Hälsocenter i hela länet

Budget 2021:

- En utökad satsning på 176 miljoner kronor 2021.
- 75 miljoner kronor för att korta köerna för uppskjutna operationer och undersökningar
- Coronapandemin - Särskild hänsyn till smittläge och arbetsmiljö

Budget 2021: Några exempel

- Omställning nära vård
- Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp
- Digitalisering inom hälso- och sjukvården
- Livsstilsförändringar
- Psykisk ohälsa
- Vård vid livets slutskede
- Jämlik cancervård
- Ökad tillgänglighet

Budget 2022:

- Under en tvåårsperiod satsas 284 miljoner på hälso- och sjukvården.
- Stora satsningar på vårdpersonalens löner
- Återstart av kollektivtrafik
- Det fria kulturlivet

Budget 2022: Några exempel

- Intensifiera arbetet med Patientkontrakt
- Specialiserad palliativ vård
- Multisjuka äldre
- Äldres psykiska ohälsa

Omställningen till nära vård

- Vården bygger på egenvård, en stark primärvård och tre akutsjukhus. Vården ges med god tillgänglighet, ett gott bemötande och med rätt kompetens. Den är säker, jämlik och personcentrerad.
- Det krävs förändrade arbetssätt för att få en förflyttning av hälso- och sjukvård från sjukhusvården till den nära vården, bättre förutsättningar för egenvård och förebyggande insatser

Patientkontrakt

- För att främja arbetet med samordning och kontinuitet i vården med en sammanhållen överenskommelse över patientens samtliga vårdinsatser.
- Satsningar på att primärvården ska öka läkartätheten, som leder till ökad kontinuitet och förbättrar medarbetarnas arbetsmiljö.
- Bemanningsmål inom primärvården med ett genomsnitt på 1500 listade invånare per distriktsläkare.

Psykisk ohälsa

- Många äldre drabbade av ensamhet och psykisk ohälsa under coronapandemin.
- Under 2021 utökades vårdcentralernas uppdrag att aktivt arbeta med att förbättra den psykiska hälsan hos äldre och detta arbete fortsätter under 2022.
- Satsningar på vuxenpsykiatri

Jämlik palliativ vård

- Satsning sker på den specialiserade palliativa vården och verksamheten för specialiserad sjukvård i hemmet utvecklas och utformas så att alla länsinvånare har jämlik tillgång till palliativ vård dygnet runt.
- Nytt äldrepaket!

KOALITION

FÖR REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Osteoporos- den tysta sjukdomen

Indira Olofsson
överläkare

Geriatriska kliniken Jönköping

2022-03-10

Vad händer i skelettet egentligen?

Skelettet är uppbyggt av kortikalt och trabekulärt ben¹

Skelettet är ett dynamiskt organ som består av mer än 200 enskilda ben med mekaniska, skyddande och metabola funktioner.

Uppbyggt av två typer av ben:

- Kortikalt ben:** Yttre kompakt lager (~ 80 % av den totala skelettmassan)
- Trabekulärt ben:** Nätverk av sammanbundna trabekler innanför det kortikala lagret (~ 20 % av den totala skelettmassan)

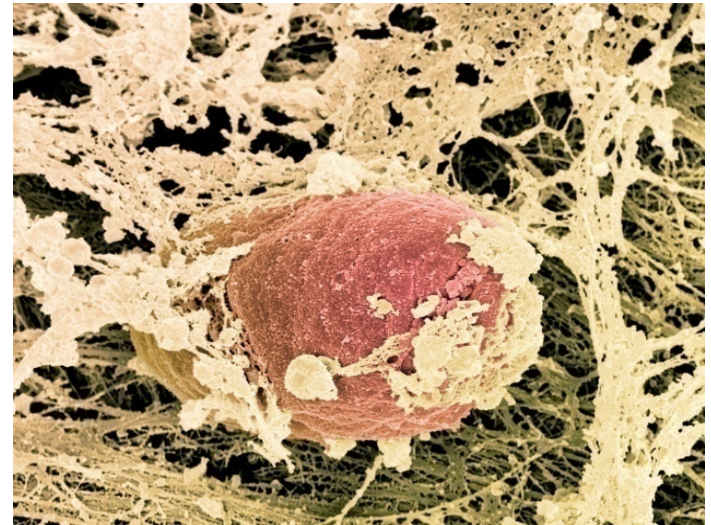
Benceller

Osteoblaster

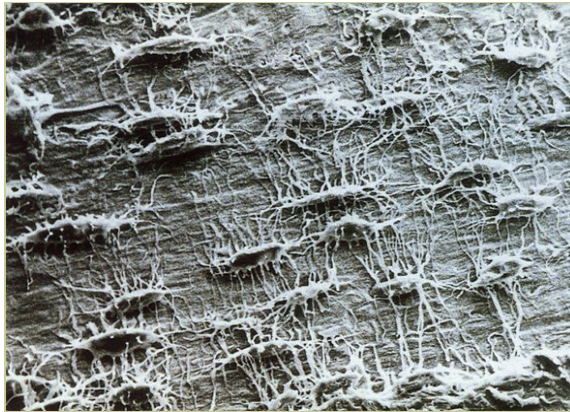
- Bildar benmatrix (osteoid) som mineraliseras
- Övergår i osteocyter (som bäddas in i benmatrix) och ytceller (lining cells)

Ytceller

- Mottagare av information via hormoner, signalfaktorer och osteocyter
- Kan signalera behov av remodelering till osteoklasterna

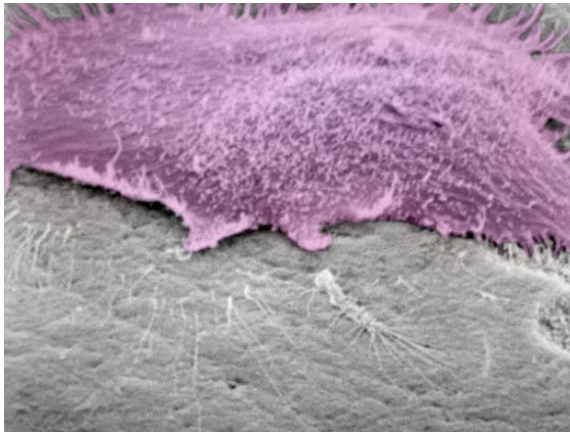

Benceller

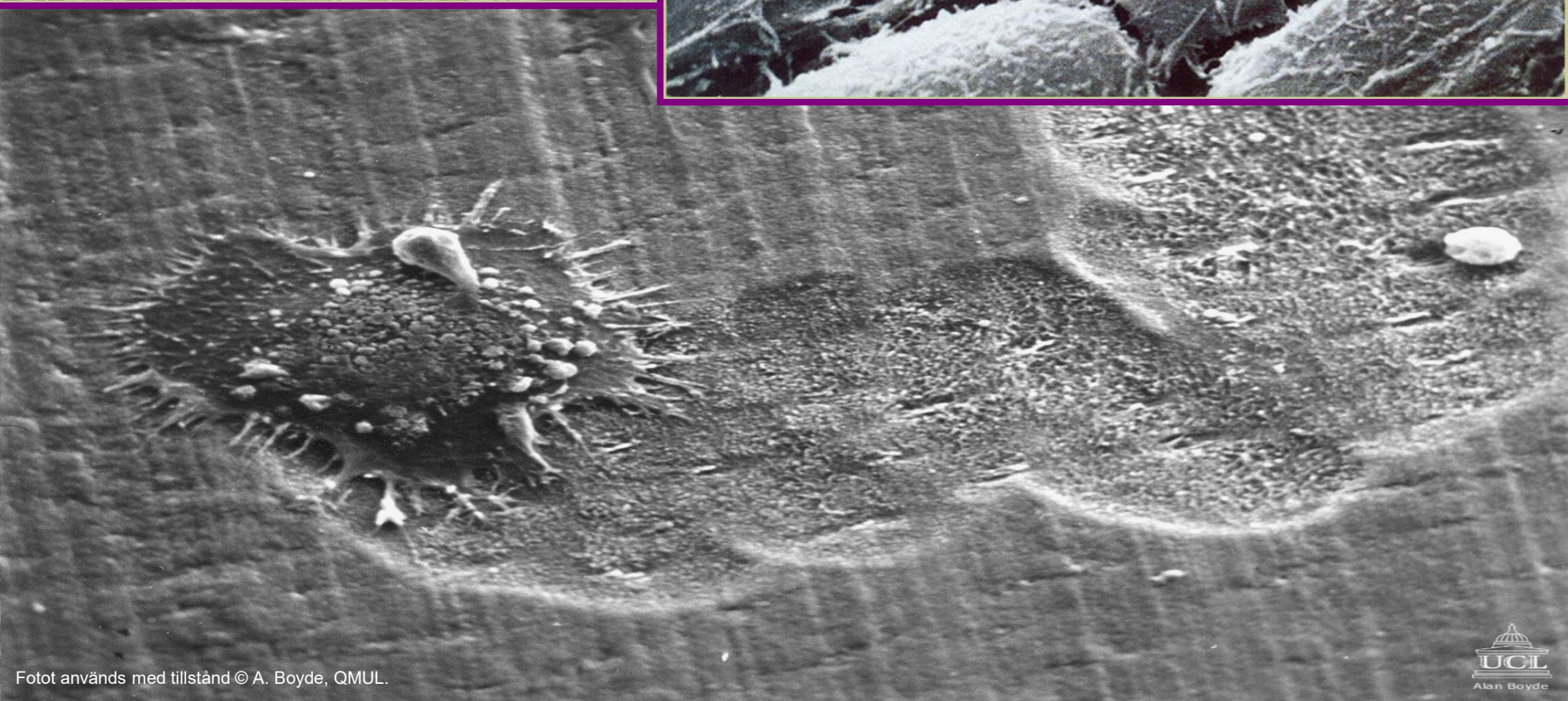
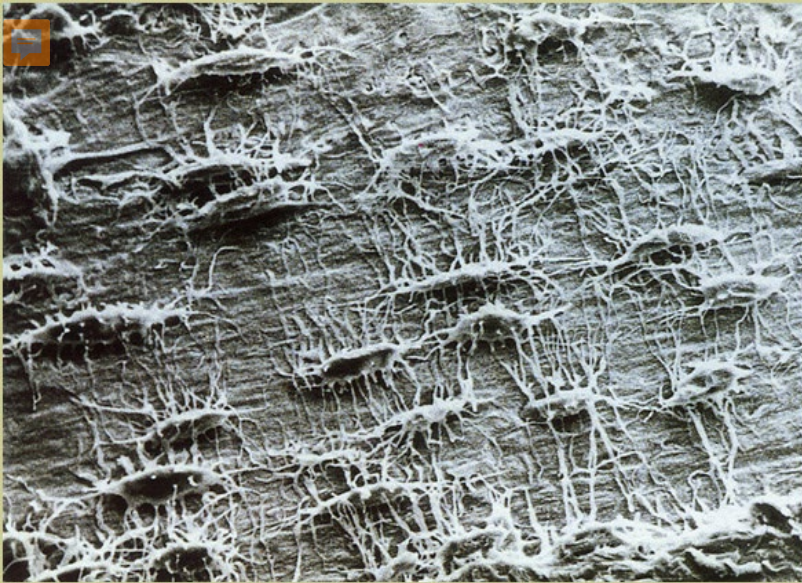
Osteocyter

- Ingår i ett kommunicerande nätverk
- Känner av mekanisk belastning – signalerar detta till ytcellerna

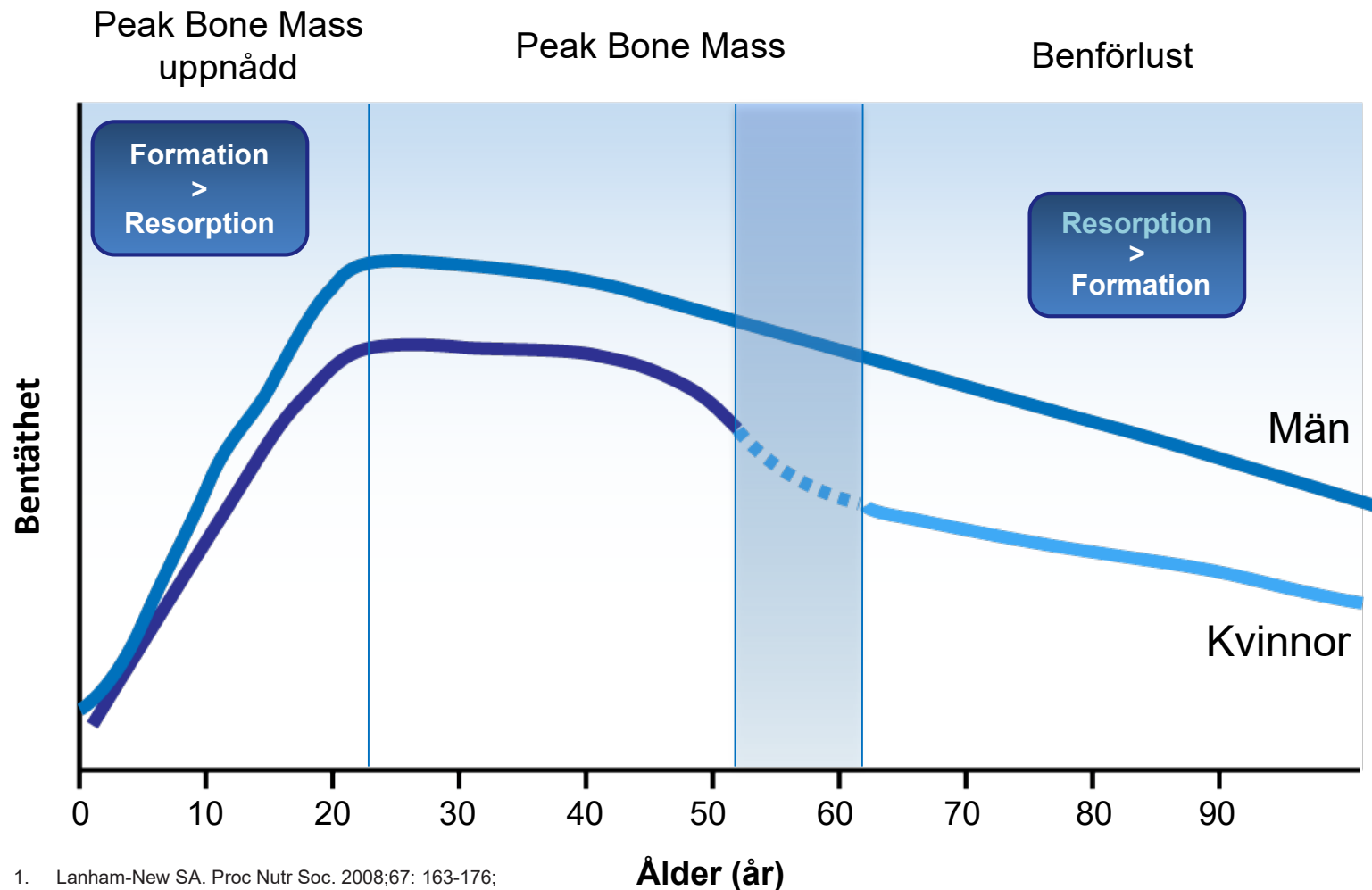

Osteoklaster

- Flerkärniga, ursprung från hematopoetiska stamceller (monocyt/makrofag-linjerna)
- Fäster på frilagda benytor och bryter ner mineraliserad benmatrix

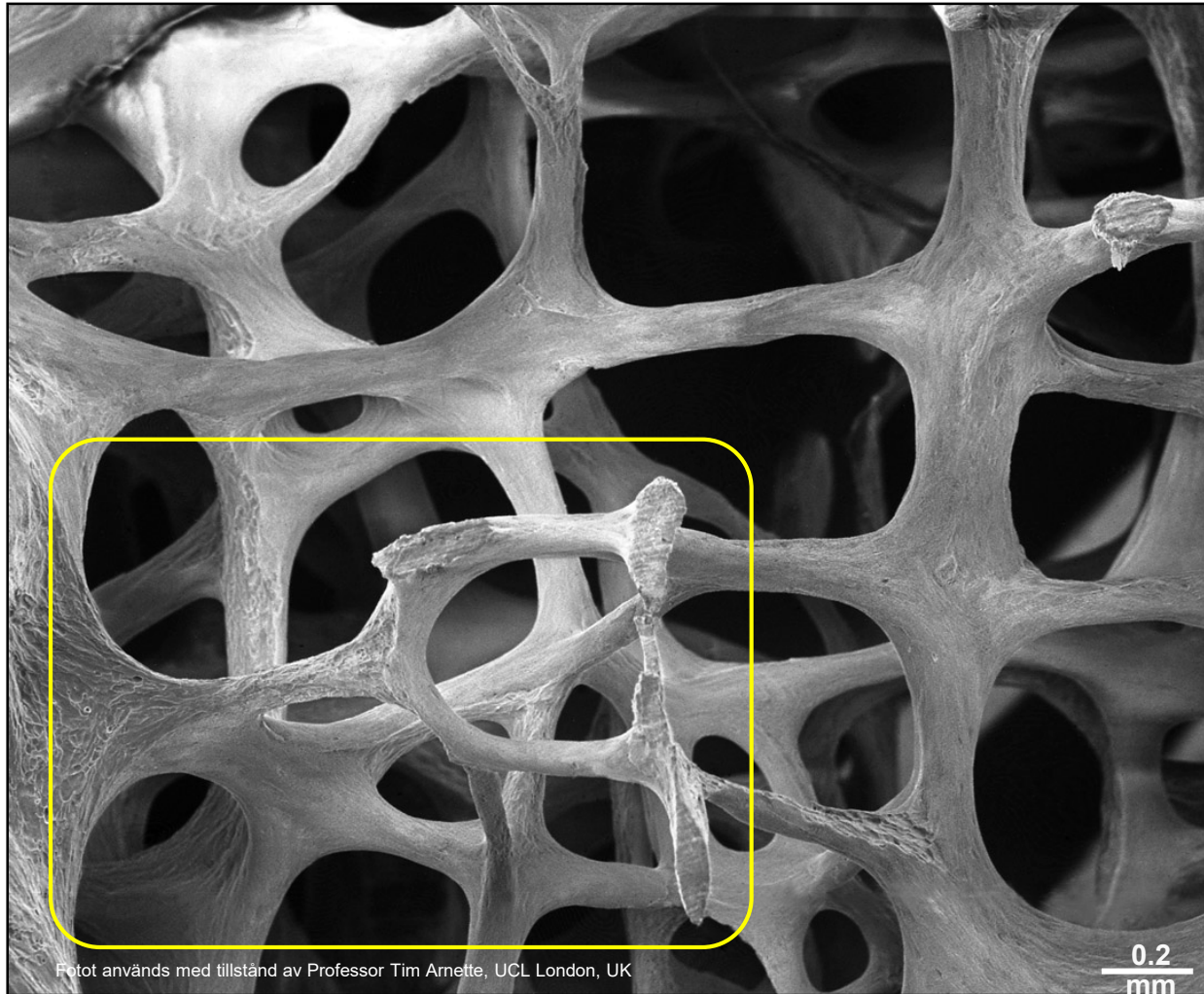

Benmassan minskar snabbt efter klimakteriet

1. Lanham-New SA. Proc Nutr Soc. 2008;67: 163-176;
2. Burger H, et al. Am J Epidemiol 1998;147: 871-879;
3. Recker R, et al. J Bone Miner Res 2000;15:1965-1973;
4. Sambrook P, et al. Baillieres Clin Rheumatol 1993;7: 445-457;
5. Weaver CM, et al. Primer on the Metabolic Bone Diseases and Disorders of Mineral Metabolism. 7th ed. 2008:206-208;
6. Poole KES et Compston JE. BMJ 2006;333:1251-6.

Svepelektronmikroskopbild av osteoporotiskt ben i 3:e ländkotan från en 71 år gammal kvinna

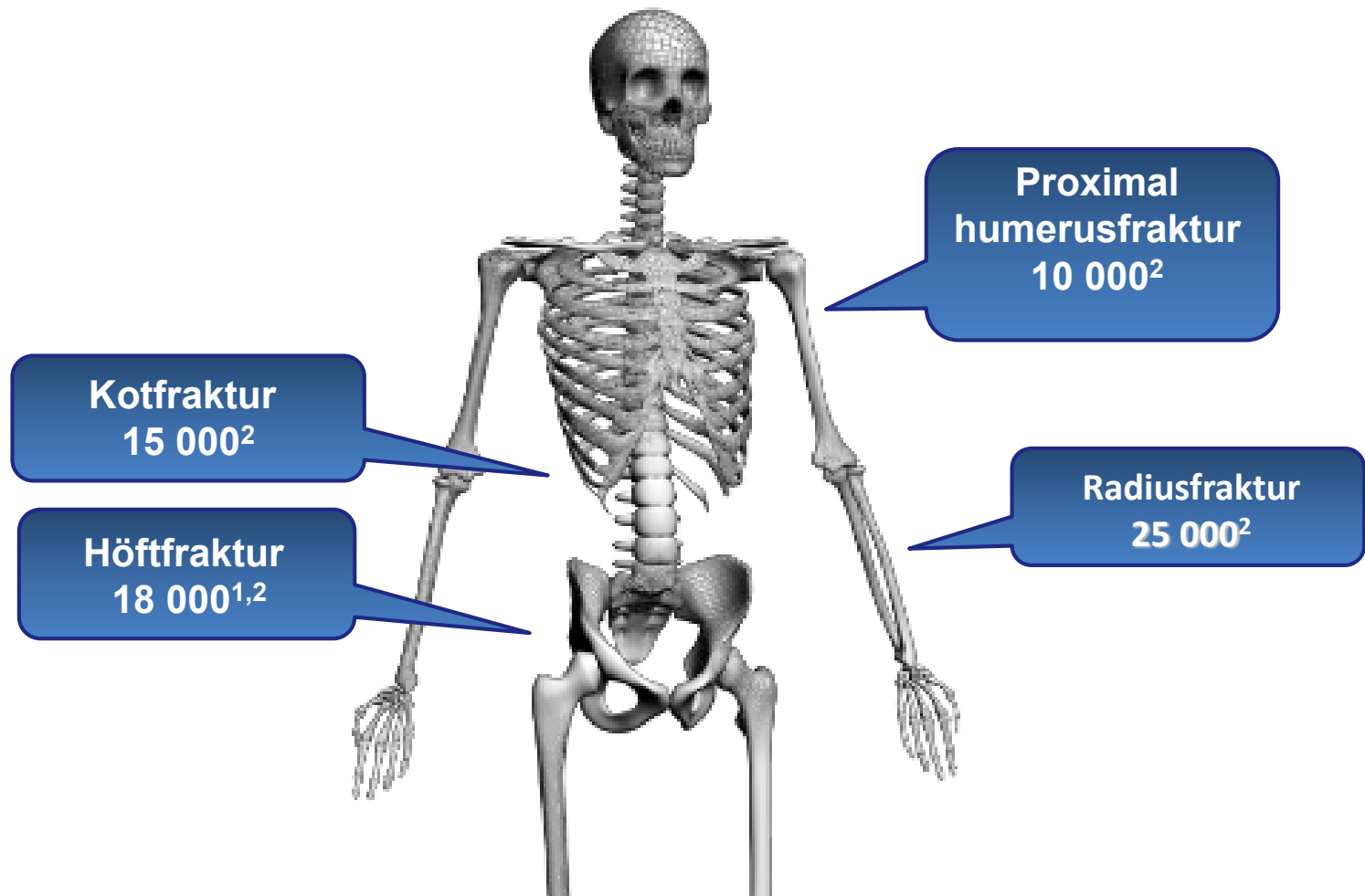

Svepelektronmikroskopbild av osteoporotiskt ben i 3:e ländkotan från en 71 år gammal kvinna

Fotot används med tillstånd av Professor Tim Arnette, UCL London, UK

Ca 70 000 osteoporosfrakturer sker varje år i Sverige¹

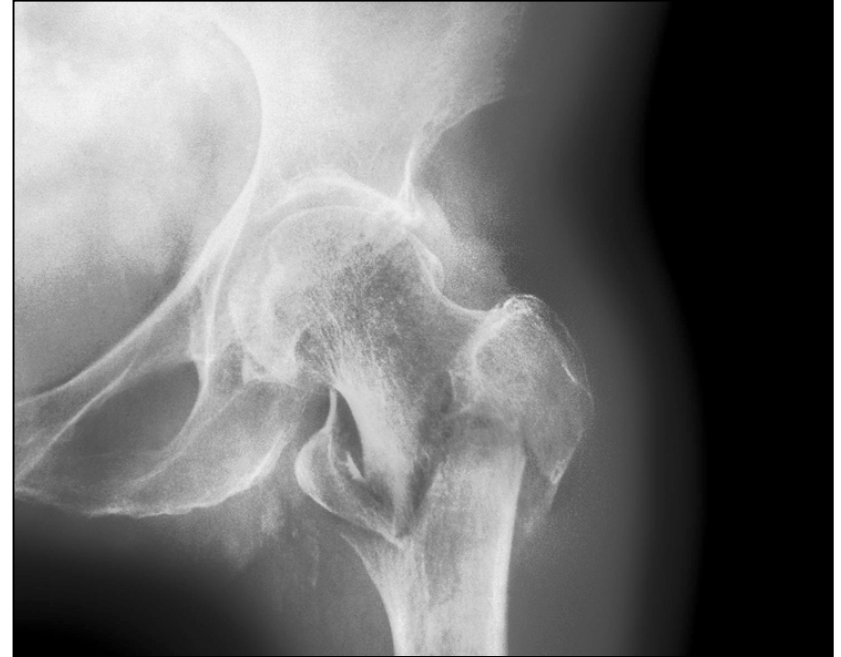
1. SBU Rapport Osteoporos – prevention, diagnostik och behandling, 2003: (1):52.
2. Löfman O, Läkartidningen 2006: 103 (40): 2956-58

Påverkas livskvaliteten av en höftfraktur?¹

Knappt 35% kan gå utomhus utan hjälp av annan person 4 månader efter frakturen

25-30% kan gå utan hjälpmedel eller med en käpp

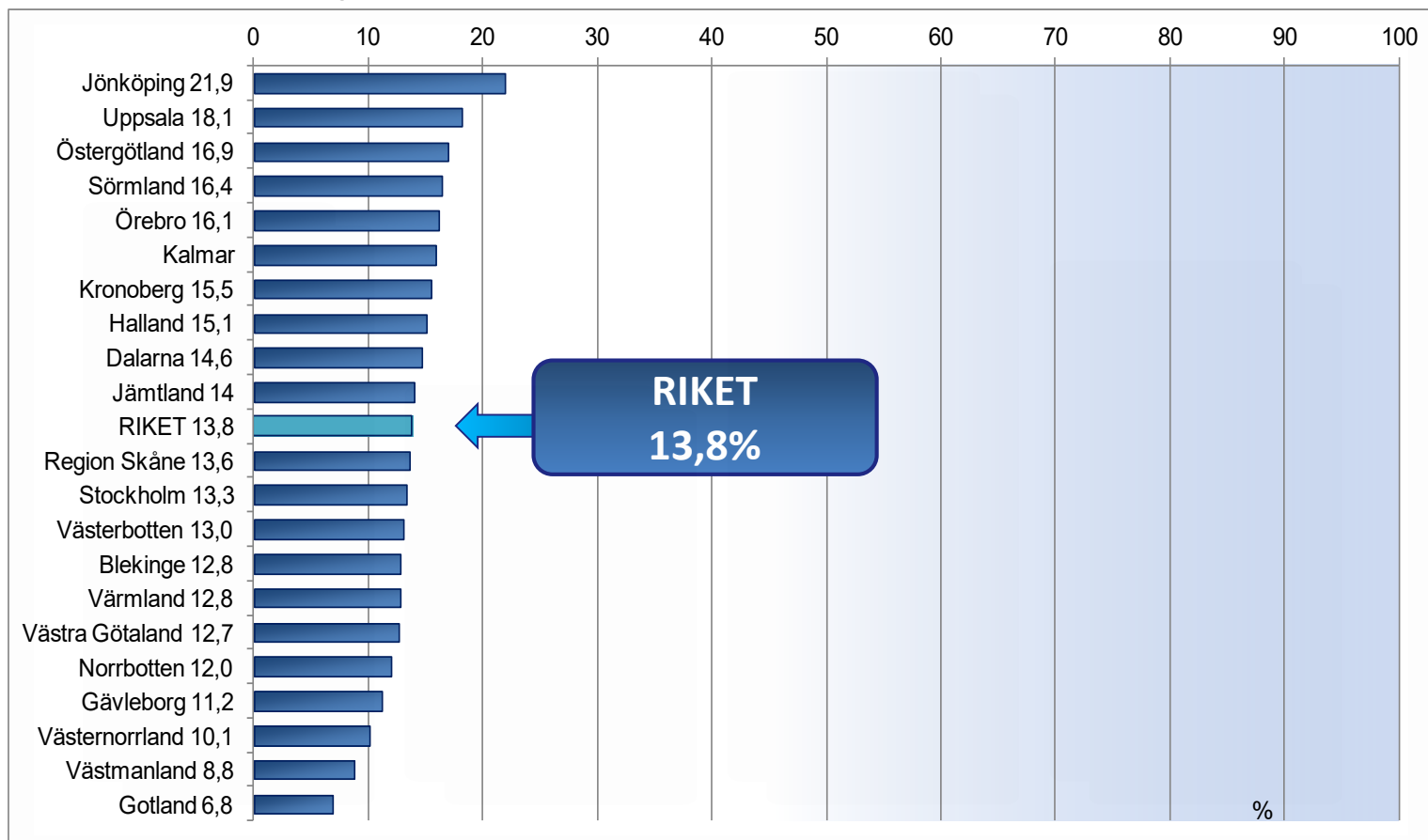
20-25% avlider inom 1 år

ÄR OMHÄNDERTAGANDET AV HÖGRISKPATIENTER OPTIMALT?

Är osteoporos en underbehandlad sjukdom?

SKLs öppna jämförelser 2012: Andel kvinnor med benskörhetsfraktur som hade läkemedelsbehandling* efter 6-12 månader, 2009-2011. Avser kvinnor 50 år och äldre.

*Som läkemedelsbehandling har man inkluderat bisfosfonater (90%) och hormonbehandling (10%).

1. Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet Jämförelser mellan landsting 2012 – SKL och SoS Kalmar, Läke medelsregistret och patientregistret, Socialstyrelsen

Starka riskfaktorer

Hög ålder

Tidigare lågenergifraktur hos individer > 50 år

- Främst höft-, kot-, handleds-, överarms- och bäckenfraktur

Låg Bentäthet

Ärftlighet (höftfraktur eller kotfraktur hos någon förälder)

Kortisonbehandling

Svaga riskfaktorer

BMI < 20 kg/m²

Vikt hos kvinna < 55 kg vid genomsnittslängd

Rökning

Ofrivillig viktförlust
(> 5 kg sista året)

Fysisk inaktivitet

Menopaus före 45 års ålder

Ökad fallbenägenhet

Behandling-Icke farmakologisk – för alla¹

- Diet
 - Tillräckligt kaloriintag
 - Kalcium och D-vitamin
- Rökstopp
- Ej stort alkoholintag

1. Behandlingsrekommendation Osteoporos - Läkemedelsverket 2007;4:19-29
2. Socialstyrelsen: Nationella riktlinjer för rörelseorganens sjukdomar 2012- stöd för styrning och ledning . Artikelnummer: 2012-5-1. Publicerad på www.socialstyrelsen.se 2012-05-22; sid: 27,28
3. Kanis JA, Johansson H, Johnell O. Alcohol intake as a risk factor for fracture. Osteoporosis International, 2005, 16: 737-742

Behandling Icke farmakologisk

Fysisk träning

- Handledd träning av äldre kvinnor med låg bentäthet eller osteoporosrelaterad kotfraktur (i grupp eller i hemmet) har positiva effekter
- Förbättrar balansen, ökar muskelstyrkan och minskar fallrisken samt är positivt för bentätheten

Viktbärande balans- och konditionsträning rekommenderas

- t.ex. promenader, joggning, seniorgymnastik och styrketräning
- Minst 2-3 gånger/vecka

Läkemedelsbehandling

- Kalk- och D-vitamin
- Alendronat
- Aclasta
- Prolia
- Forsteo
- Evenity
- Evista

Hur identifiera fler riskpatienter?

- Osteoporosverksamhet under förändring
- Frakturkedja –sekundär prevention.
- PSVF införs. Frakturkoordinatorer
- NKK- Nationell kunskapsstöd /FAKTA uppdateras
- Ökad tillgänglighet: bentäthetsmätningar flyttas till KlinFys
- Primärvården involveras mer, större tillgänglighet till bilderna
- Specialistmottagningar mer tillgängliga för distriktsläkare